

43వ అధ్యాయం

**۴۳ - بَابُ إِكْرَامِ أَهْلِ بَيْتِ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبَيَانِ فَضْلِهِمْ**

దైవప్రవక్త (స) పరివారాన్ని

వారి ఔన్నత్యాన్ని గౌరవించాలి

దివ్య ఖుర్ఆన్ లో దైవప్రవక్త కుటుంబీకులను సంబోధిస్తూ అల్లాహ్ ఇలా అన్నాడు:

“దైవప్రవక్త కుటుంబీకులైన మీ నుండి కల్పాన్ని తొలగించాలని, మిమ్ముల్ని పూర్తిగా పరిశుద్ధపరచాలని అల్లాహ్ కోరుతున్నాడు.”

(అల్ అహ్ జాబ్ : 33)

మరోచోట ఆయన ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“ఎవరైనా అల్లాహ్ నిర్ణయించిన చిహ్నాలను గౌరవిస్తున్నారంటే అది హృదయాలలోని దైవభీతి మూలంగానే.” (అల్ హజ్ : 32)

347. హజ్రత్ యజీద్ బిన్ హయ్యాన్ కథనం : నేను, హు సైన్ బిన్ సబ్రా, అమ్ బిన్ ముస్లిం - మేము ముగ్గురం హజ్రత్ జైద్ బిన్ అర్థమ్ దగ్గరికి వెళ్ళాం. అప్పుడు హు సైన్ బిన్ సబ్రా జైద్ బిన్ అర్థమ్ తో మాట్లాడుతూ,

“మీరెన్నో శుభాలను పొందారు. దైవప్రవక్త (సల్లం)ను చూశారు. ఆయన మాటలు విన్నారు. ఆయనతో పాటు యుద్ధాల్లోనూ పాల్గొన్నారు. ఆయన

قال الله تعالى : ﴿ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ
يُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ
تَطْهِيرًا ﴾ [الأحزاب : ۳۳] وقال تعالى :
﴿ وَمَنْ يُعْظِمِ شَعْبَكَ اللَّهُ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى
الْقُلُوبِ ﴾ [الحج : ۳۲].

۳۴۷ - وعن يزيد بن حبان قال :
انطلقت أنا وحصين بن سبرة، وعمرو بن
مسلم إلى زيد بن أرقم رضي الله عنهم،
فلما جلسنا إليه قال له حصين : لقد لقيت
يا زيد خيراً كثيراً، رأيت رسول الله ﷺ،
وسمعت حديثه، وغزوت معه، وصليت
خلفه، لقد لقيت يا زيداً خيراً كثيراً،
حدثنا يا زيداً ما سمعت من رسول الله
ﷺ قال : يا ابن أخي ! والله لقد كبرت

సారధ్యంలో నమాజులు కూడా చేశారు. జైద్‌గారూ! నిజంగా మీరు ఎన్నో శుభాలను పొందినవారు. కాబట్టి మీరు దైవప్రవక్త నుంచి విన్న మాటలు కాస్త మాక్కూడా బోధించండి” అని కోరారు.

దానికి హజ్రత్ జైద్ బిన్ అర్థమ్ (రజి) ఇలా అన్నారు : “చూడు నాయనా! నేను ముసలివాణ్ణిపోయాను. దైవప్రవక్త (సల్లం)తో పాటు నా సహచర్యం గతించి చాలా కాలమయింది. దైవప్రవక్త నుంచి నేర్చుకున్న కొన్ని విషయాలు నేను మరిచిపోయాను కూడా. కనుక (ఇప్పుడు) నేను మీకు చెప్పబోయే విషయాలు విని తెలుసుకోండిగాని నాకు గుర్తులేని విషయాల గురించి మాత్రం ఇబ్బంది పెట్టకండి.

“ఒకరోజు మక్కా మదీనా నగరాల మధ్య ‘ఖమ్’ అని పిలువబడే నీటి గుంట దగ్గర దైవప్రవక్త (సల్లం) మాకు ఉపన్యాసమిచ్చారు. ముందుగా ఆయన దేవుని ప్రశంసల్ని, ఆయన పొగడ్డల్ని స్తుతించారు. ప్రజలకు హితోపదేశం చేశారు. ఆ తరువాత ఇలా అన్నారు :

“ప్రజలారా! జాగ్రత్తగా వినండి! నేనూ ఒక మానవుడినే. నా ప్రభువు దగ్గరినుండి దూత వస్తే, ప్రభువు పిలుపుకు హాజరు పలికి (అందరిలాగే నేను కూడా) వెళ్ళిపోతాను. నేను మీ మధ్య రెండు బరువైన వస్తువులు వదలి వెళుతున్నాను. వాటిలో మొదటిది : దైవగ్రంథము.

سَيِّ، وَقَدَمَ عَهْدِي، وَنَسِيتُ بَعْضَ الَّذِي كُنْتُ أَعْبِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَمَا حَدَّثْتُكُمْ، فَأَقْبَلُوا، وَمَا لَافِلَا تَكْلُفُونِيهِ. ثُمَّ قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا فِينَا حَطِيئًا بِمَاءٍ يُدْعَى حُمَا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، فَحَمِدَ اللَّهُ، وَأَثْنَى عَلَيْهِ، وَوَعظَ، وَذَكَرَ، ثُمَّ قَالَ: «أَمَا بَعْدُ: أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ، فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَ رَسُولُ رَبِّي فَأَجِيبَ، وَأَنَا تَارِكٌ فِينَكُمْ ثَقَلَيْنِ: أَوْلُهُمَا كِتَابُ اللَّهِ، فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورُ، فَخُذُوا بِكِتَابِ اللَّهِ، وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ. فَحَثَّ عَلَى كِتَابِ اللَّهِ، وَرَعَبَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ: «وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي، أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي» فَقَالَ لَهُ حُصَيْنٌ: وَمَنْ أَهْلُ بَيْتِهِ

అందులో (మనిషి జీవన) సంవిధాన ముంది. (సన్మార్గంపై నడిపించే) వెలుగు ఉంది. కనుక మీరు దైవగ్రంథాన్ని అనుసరిస్తూ దాన్ని గట్టిగా పట్టుకోండి.”

ఆ విధంగా అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) దైవగ్రంథాన్ని ఆచరించమని ప్రజలను ప్రోత్సహించారు. దానిని అనుసరించ మని పురికొల్పారు. తరువాత ఇలా అన్నారు :

ఇక (రెండో విషయం) నా కుటుంబీ కులకు సంబంధించినది. నా కుటుంబీ కుల విషయంలో నేను మీకు దేవుణ్ణి గుర్తు చేస్తున్నాను.

హజ్రత్ జైద్ బిన్ అర్థమ్ (రజి) ఈ సంఘటన వివరించిన తరువాత మా ముగ్గురిలో ఒకరైన) హుసైన్ ఆయనతో “జైద్గారూ! దైవప్రవక్త కుటుంబీకు లంటే ఎవరు? ఆయన సతీమణులు ఆయన కుటుంబీ కులు కారా?” అని సందేహం వెలి బుచ్చారు. దానికి జైద్ “(ఎందుకుకారు?) ఆయన సతీ మణులు ఆయన కుటుంబీకులే. కాని (ఇక్కడ) ఆయన కుటుంబీకు లంటే ఆయన తదనంతరం దాన ధర్మాల సొమ్ము అనుభవించడానికి నిషేధించబడిన వారని అర్థం” అని చెప్పారు. “మరి ఈ దానధర్మాలు నిషేధించబడిన వాళ్ళు ఎవరెవరు?” అని హుసైన్ మళ్ళీ

يَا زَيْدُ! أَلَيْسَ نِسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ؟ قَالَ: نِسَاؤُهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَلَكِنْ أَهْلُ بَيْتِهِ مَنْ حُرِّمَ الصَّدَقَةُ بَعْدَهُ، قَالَ: وَمَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمْ آلُ عَلِيٍّ، وَآلُ عَقِيلٍ، وَآلُ جَعْفَرٍ، وَآلُ عَبَّاسٍ قَالَ: كُلُّ هَؤُلَاءِ حُرِّمَ الصَّدَقَةُ؟ قَالَ: نَعَمْ. رواه مسلم.

ప్రశ్నించారు. అందుకాయన “అలీ, ఉఖైల్, జాఫర్, అబ్బాస్ల సంతతివారే వాళ్ళు” అని సమాధానమిచ్చారు. “వీళ్ళందరికీ దానధర్మాల సొమ్ము అనుభవించటం నిషిద్ధమేనా?” అని హుసైన్ మళ్ళీ అడిగారు. ఆ మాటకు “అవును” అని అన్నారు హజ్రత్ జైద్ బిన్ అర్థమ్ (రజి). (ముస్లిం)

వేరొక ఉల్లేఖనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా అన్నారు : జాగ్రత్తగా వినండి! నేను మీ మధ్య రెండు బరువైన వస్తువులు వదలి వెళుతున్నాను. వాటిలో ఒకటి దైవగ్రంథము. ఇది (దేవుని దగ్గరికి చేరుకోవటానికి) దేవునిత్రాడు (లాంటిది). ఈ గ్రంథాన్ని అనుసరించిన వాడు సన్మార్గంపై ఉంటాడు. దీనిని వదలిపెట్టిన వాడు భ్రష్టుపట్టి పోతాడు.

(సహీహ్ ముస్లిం లోని ప్రవక్త సహచరుల మహిమోన్నతుల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

1. దైవప్రవక్త (సల్లం) కూడా మానవమాత్రులేనని, మానవులందరిలాగే ఆయనకు కూడా మరణం సంభవిస్తుందన్న విషయం ఈ హదీసు ద్వారానే రూఢీ అవుతోంది.
2. దైవగ్రంథాన్ని గట్టిగా పట్టుకోవాలనీ, దైవప్రవక్త కుటుంబీకులను గౌరవించాలని ఈ హదీసు తాకీదు చేస్తోంది.
3. రెండు వర్గాల వారు దైవప్రవక్త కుటుంబీకులనబడతారు. వారిలో ఒకరు దైవప్రవక్త సతీమణులు. వీరు దైవప్రవక్త కుటుంబీకులన్న విషయాన్ని దివ్య ఖుర్ఆన్ సయితం ధృవీకరించింది. రెండవ వర్గం ఆయన వంశస్థులైన హాషిం మరియు ముత్తలిబ్ తెగలవారు. వీరిలోని అలీ, ఉఖైల్, జాఫర్, అబ్బాస్, హరిసల సంతానమంతా దైవప్రవక్త కుటుంబీకులు (అహ్లాబైత్)గానే పరిగణించబడతారు. దానధర్మాల ద్వారా వచ్చే సొమ్ము నిషేధించబడింది ఈ రెండవ వర్గం వారిపైనే.

وفي رواية : **أَلَا**
وَأِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ تَقَلِّينَ : أَحَدُهُمَا كِتَابُ اللَّهِ
وَهُوَ حَبْلُ اللَّهِ ، مَنْ اتَّبَعَهُ كَانَ عَلَى الْهُدَى ،
وَمَنْ تَرَكَهُ كَانَ عَلَى ضَلَالَةٍ

దైవప్రవక్త వంశస్థులపై జకాత్ లాంటి విధిగా ఇవ్వబడే దానాలు మాత్రమే నిషేధించబడ్డాయని కొంతమంది అభిప్రాయపడ్డారు. వీరి దృష్టిలో ప్రజలు స్వచ్ఛందంగా ఇచ్చే దానాల్ని దైవప్రవక్త వంశస్థులు కూడా స్వీకరించవచ్చు. కాని మెజారిటీ విద్వాంసుల అభిప్రాయం ప్రకారం ప్రవక్త వంశీయుల కొరకు అన్నిరకాల దానాలూ నిషిద్దమే. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (సల్లం) తన వంశీయులు సదఖా (దానం) స్వీకరించటం హరాం (నిషిద్ధం) అని అన్నారు. విధిగా ఇచ్చే దానమైనా, స్వచ్ఛందంగా ఇచ్చే దానమైనా రెండూ దానం (సదఖా) క్రిందికే వస్తాయి కదా!

4. మరికొన్ని సందర్భాల్లో దైవప్రవక్త (సల్లం) “నేను మీ మధ్య దైవగ్రంథాన్ని మరియు నా సంప్రదాయాన్ని వదలివెళుతున్నాను” అని అన్నారు. ఈ హదీసులో దైవగ్రంథంతోపాటు దైవప్రవక్త కుటుంబీకుల ప్రస్తావన కూడా ఉంది. ఈ రెండు ప్రవచనాల్లో ఎలాంటి వైరుధ్యం లేదు. స్థూలంగా దీని భావం ఏమిటంటే, దైవగ్రంథాన్ని అనుసరించటంతోపాటు ప్రవక్త ఆదేశాలను కూడా పాటించాలి. అదే విధంగా ఆయన వంశస్థుల్ని గౌరవించాలి. వారి హక్కుల్ని పరిరక్షించాలి.

348. హజ్రత్ అబూబక్ర్ సిద్ద్ీఖ్ (రజి) ఇలా అన్నారని ఇబ్నై ఉమర్ (రజి) తెలియజేశారు - ఇది అబూబక్ర్ (రజి) మాటే. దైవప్రవక్త (స) ఇలా అన్నారో లేదో తెలీదు - : ముహమ్మద్ (సల్లం)ను దృష్టిలో పెట్టుకొని మీరు ఆయన కుటుంబీకుల్ని గౌరవించండి.”
(బుఖారీ)

۳۴۸ - وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا، عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ مَوْقُوفاً عَلَيْهِ أَنَّهُ قَالَ: ازُقُّبُوا مُحَمَّدًا ﷺ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ. مَعْنَى «اَزُقُّبُوا» رَاعَوْهُ وَاحْتَرَمُوهُ وَأَكْرَمُوهُ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ.

‘ఉర్ఖుబూ’ అంటే ఆయన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోండి. ఆయన్ని గౌరవించండి. ఆదరించండి అని అర్థం.

(సహీహ్ బుఖారీలోని ప్రవక్త సహచరుల మహిమోన్నతుల ప్రకరణం)

ముఖ్యాంశాలు

దైవప్రవక్త కుటుంబీకుల్ని గౌరవించటం స్వయంగా దైవప్రవక్తను గౌరవించటంతో సమానమని ఈ హదీసులో చెప్పబడింది. ప్రవక్త కుటుంబీకులను గౌరవించేవాడు వాస్తవానికి ప్రవక్తను గౌరవిస్తున్నవాడుగా పరిగణించబడతాడు. దీనికి భిన్నంగా ప్రవక్త కుటుంబీకులను అభిమానించని మనిషి హృదయంలో ప్రవక్త అభిమానానికి కూడా చోటు ఉండదని అర్థం.

కాని ఇక్కడ తెలుసుకోవలసిన విషయం ఒకటుంది. ప్రవక్త కుటుంబీకుల్ని అభిమానించడమంటే, వారి గౌరవంలో అతిశయిల్లి వారు మానవాతీతులని, వారివల్ల అసలు తప్పులే జరగవని భావించటం కాదు. ఈ భావన ధర్మంలో వైపరీత్యానికి దారితీసింది. కొంతమంది దైవప్రవక్త (సల్లం) వంశం వారిని గౌరవించే విషయంలో హద్దులు దాటిపోయారు. ఫలితంగా మార్గభ్రష్టతకు లోనయ్యారు. వాస్తవానికి ప్రవక్త కుటుంబీకులను అభిమానించటమంటే, మహాన్నతమైన వారి జీవితాలను ఆదర్శంగా చేసుకోవటం అన్నమాట! వారి ఉత్తమ నడవడికను అలవరచుకోవటం, వారి దైవభీతిని, ధర్మపరాయణతను ప్రేమించి, తాము కూడా వారి అడుగు జాడల్లో నడవటానికి ప్రయత్నించటం. అంతేగాని ప్రత్యేకంగా ఒక కుటుంబానికి లేనిపోని పవిత్రతను అంటగట్టి వారిని గౌరవించే విషయంలో అతిశయిల్లటం ధర్మభ్రష్టత తప్ప మరేమీ కాదు!

